
HİLLARY CLİNTON BALKAN GEZİSİNDE - 01 KASIM 2012

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

Dr. Erhan Türbedar, TEPAV

ABD Dışışleri Bakanı Hillary Clinton Batı Balkan ülkelerine ziyaret gerçekleştiriyor. Ziyaretine 29 Ekimde Bosna-Hersekten başlayan Clinton, Sırbistan, Kosova ve Arnavutluka geçtikten sonra bölge turunu 2 Kasımda Hırvatistana gerçekleştireceği ziyaretle tamamlayacak. Batı Balkanlarda reform sürecinin özendirilmesi, bu kapsamda var olan sorunlara çözüm üretilmesi ve bölgenin AB geleceğinin desteklenmesi, Clintonun bölge ziyaretinin temel nedenleri arasında sayıldı. Bosna-Hersek, Sırbistan ve Kosova ziyaretlerinde Clintonu AB Dışışleri Yüksel Temsilcisi Catherine Ashton da eşlik etti.

Batı Balkan ülkelerinin tamamı ABye üye olmaya çabılıyor ise de, dış politika konularında Brükselden ziyade Washingtonu dinleme eğilimindedirler. Nedenine gelince, son yirmi yılda ABD Balkanlarda oldukça isteksiz bir şekilde varlık göstermiş ise de, Balkan diplomasisinde hep ABnin önünde oldu. 27 üye ülkenin farklı seslerini ortak bir sese dönüştürmede sıkıntı yaşayan Brüksel, günümüzde bile Batı Balkanlarda Washingtonun desteğine ihtiyaç duyuyor. Hillary Clintonun Batı Balkan ziyaretine bölge medyasının verdiği önem ise, Balkanlarda ABDye yönelik büyük beklentilerin hâlâ var olduğuna işaret ediyor. Batı Balkanlarda var olan sorunların çözümünde bölge liderleri yetersiz kaldığı için, adeta ABD gibi Batılı ülkelerden birilerinin hazır çözüm getirip getirmeyeceğine odaklanılmış bulunuluyor. Ne var ki ne Clinton, ne de Ashton Batı Balkanlardaki sorunların çözümüne ilişkin hazır reçeteler getirmedi. Tam tersine, bölge yöneticilerine Batının desteği tekrarlanmış olmakla birlikte, kendi sorunlarını kendilerinin çözmesi gerektiği mesajları verildi.

Clintonun bölgeye yaptığı ziyaretin odağında Bosna-Hersek, Sırbistan ve Kosovanın bulunduğu söylenebilir. Clintonun bu üç ülkeyi Ashton ile birlikte ziyaret etmiş olması ise, ABD ve ABnin Batı Balkanlarda ortak bir duruş sergilediklerini ve Washingtonun Brükselin bölgeye yönelik politikalarını desteklediğini vurgulamak bakımından önem arz ediyordu. Diğer taraftan Clinton ve Ashtonun ziyaretinin bölgesel nitelikte olması da tesadüf değildi. Daha önce belli bir müddet Kosova odaklı siyaset izleyen Batılı ülkeler, son zamanlarda Batı Balkanlardaki sorunların çözümü için yeniden daha bölgesel bir yaklaşımla hareket etmeye çalışıyor.

ABDde yıllardan beri Batı Balkanlarda milyonlarca dolar harcamanın mantıklı olmadığı görüşü yaygındır. Bu nedenle bölge geniş ölçüde ABnin etki alanına ve fonlarına bırakılmaya çalışılıyor. Ne var ki AB son birkaç yıldır kimliğinin ve özünün sorgulandığı bir dönemden geçiyor olmakla birlikte, ekonomik sorunlarla da sarsılıyor. Bu süreç içinde ise Brüksel Batı Balkanlarla yeterince ilgilenemez oldu. Böyle bir ortam içinde bölgede Türkiyeyi yakından ilgilendiren bir komplo geliştirildi. Söz konusu komploya göre, Türkiye'nin ABye üyeliğinin gerçekleşmemesinin telafisi

olarak, Washington ve Brüksel Batı Balkanları Ankaranın nüfuz alanına bırakmayı kararlaştırmış bulunuyor. Clintonun ziyaretiyle ise bu ve benzer görüşlerin gerçekçi olmadığına, ancak Washingtonun Brükselden Batı Balkanlarla daha fazla ilgilenmesini istediğine işaret etti.

Batı Balkanlara yaptığı ziyaret kapsamında Clintonun bölge ülkelerinin yöneticilerini daha fazla ABye odaklanmalarını sağlamaya çalıştığı da ortadadır. Özellikle ABye üye olma çabalarında Batı Balkan ülkelerinden taahhüt ettikleri sorumlulukları yerine getirmeleri isteniyor. Örneğin, Bosna-Hersek politikacılarından devletlerini daha işlevsel bir hale getirilmeleri, Sırbistan ile Kosovadan ise diyalog yoluyla kendi aralarındaki ilişkileri normalleştirmeleri bekleniyor. Sırbistandaki yeni hükümetten Kosovayla diyaloga daha büyük bir ciddiyetle yaklaşması dışında, Bosna-Herseke yönelik daha yapıcı bir siyaset izlemesi de isteniyor. Ne var ki Clintonun Ashtonla ortaklaşa gerçekleştiği Batı Balkan ziyaretinin etkili olup olmayacağı hususu belirsizdir. Bölge liderleri, yabancıların yüksek düzeyli ziyaretlerine ve uluslararası toplumun mesajlarına karşı gittikçe daha fazla duyarsızlaşıyor. Diğer taraftan Sırbistanın hem cumhurbaşkanı hem de başbakanı son zamanlarda AB üyeliğine yönelik coşkularını azaltmış bulunuyor. Benzer şekilde ABnin şartlandırıcı politikaları uzun süreden beri Bosna-Hersekte yeterince çalışmıyor. Yine de Clintonun Batı Balkan ziyareti, bölgedeki eski sorunlara ilişkin yeni diplomatik girişimlerin 2013te gündeme gelebileceğini düşündürüyor.

Kaynak/Source: